Roll No. .... Total No. of Pages : 4

Total No. of Questions : 7

उत्तरमध्यमा प्रथमखण्ड

विषय कोड : 715

दर्शनम्

पञ्चमं-प्रश्नपत्र

समय : 3 घण्टे **पूर्णांक : 100**

निर्देशः—सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

(वस्तुनिष्ठ प्रश्नाः)

1. अधस्तनेषु बहुवैकल्पिकेषु प्रश्नेषु समुचितं उत्तरम् लिखत –

(1) श्रीमदन्नम्भटानुसारेण गुणभेदाः कति भवन्ति ? 2

(क) द्वादश (ख) अष्टादश

(ग) चतुर्विंशति (घ) त्रिंशत्

(2) गन्धवत्याः पृथिव्याः कति भेदाः ? 2

(क) दौ (ख) चत्वारः

(ग) षष्ट् (घ) अष्टौ

(3) रूपं कतिविधम् ? 2

(क) द्विविधम् (ख) चतुर्विधम्

(ग) सप्तविधम् (घ) नवविधम्

(4) केनोपनिषत्ग्रन्थस्य कस्मिन् खण्डे सम्बन्धभाष्य विषयः उद्धृतोऽस्ति ? 2

(क) प्रथम खण्डे (ख) द्वितीय खण्डे

(ग) तृतीय खण्डे (घ) चतुर्थ खण्डे

(5) भाष्यानुक्रमे वाक्यभाष्यः अस्ति ? 2

(क) प्रथम भाष्यः (ख) द्वितीय भाष्यः

(ग) तृतीया भाष्यः (घ) न कोऽपि

175

2. अधस्तनवाक्यानां उचित शब्दं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत –

(विभु, एक, तिस्रः, तर्केण, गुणः)

(i) समवायस्तु .... एव। 2

(ii) शब्दगुणकमाकाशम्। तच्चैकं .... नित्यं च। 2

(iii) त्वगिन्द्रियमात्रग्राह्यो .... स्पर्शः। 2

(iv) "प्रजा ह .... अत्यायमीयुः। 2

(v) "नैषा .... मतिरापनेया"। 2

3. अधस्तनवर्गाणां युग्मलेनं कुरुत –

(i)	पदार्थ भेदाः	(1)	स्वार्थं परार्थं च	2
(ii)	चक्षुषा घटप्रत्यक्षजनेन	(2)	ज्योतिषास्ते	2
(iii)	अनुमानं द्विविधं	(3)	सप्त	2
(iv)	किं प्रजया करिष्यामो	(4)	संयोगः सन्निकर्षः	2
(v)	आत्मनैवायं	(5)	येषां नोऽयमात्मायं लोकः	2

4. अधस्तन विषयाणां सत्यम्/असत्यम् पर्यायेषु समीचीनं उत्तरम् लिखत :

(i) द्रव्य भेदाः सप्त। 2

(ii) तत्र प्रत्यक्षज्ञानकरणं प्रत्यक्षम्। 2

(iii) यत्र यत्र धूमस्तत्र तत्र गृहम्। 2

(iv) केनोपनिषद ग्रन्थे अग्नि स्वरूप वर्णनम् अस्ति। 2

(v) भाष्यद्वे केनोपनिषद् शाङ्करभाष्यम्। 2

176

5. अधस्तन वाक्यानां एकशब्देन उत्तरम् लिखत –

(i) संयुक्त व्यवहार हेतु गुणं किम् कथ्यते ? 2

(ii) तद्भिन्नं ज्ञानम् किम् ? 2

(iii) कारणस्य कति भेदा: भवन्ति ? 2

(iv) केनोपनिषद् ग्रन्थस्य तृतीय खण्डे कस्य प्रादुर्भावस्य वर्णनम् अस्ति ? 2

(v) चतुर्थ खण्डे उमाया: उपदेश विषय: किम् अस्ति ? 2

(लघुत्तरीया प्रश्ना:)

6. अधस्तनप्रश्नानां एकवाक्येन उत्तरम् लिखत –

(i) कर्माणि कति विधानि भवन्ति ? 5

अथवा

समवाय लक्षणम् लिखत।

(ii) कालस्य लक्षणम् लिखत। 5

अथवा

दिशो लक्षणम् लिखत।

(iii) गन्धस्य लक्षणम् तद्‌भेदाश्च प्रर्दशयत। 5

अथवा

स्पर्शस्य लक्षणम् तदभेदाश्च लिखत।

(iv) गुरुत्वस्य लक्षणम् लिखत। 5

अथवा

पक्षधर्मताया लक्षणम् लिखत।

7. अधस्तन प्रश्नानां न्यूनतमा पञ्चाशताधिकशतशब्देषु उत्तरम् लिखत –

(i) तेजसो लक्षणं तद्‌भेदाश्च सविस्तरम् लिखत। 15

अथवा

पराऽर्थाऽनुमानस्य स्वरूपम् सविस्तरम् लिखत।

177

(*ii*) न तत्र चक्षुर्गच्छति न वाग्गच्छति नो मनो न विद्मो न विजानीमो यथैतदनुशिष्यादन्यदेव तद्विदितादथो अविदितादधि इति शुश्रुम पूर्वेषां ये नस्तद्व्याचचक्षिरे। इति मन्त्रस्य भाज्यद्वे सविस्तरम् लिखत्। 15

अथवा

यन्मनसा न मनुते येनाहुर्मनो मतम्।

तदेव ब्रह्म त्वं विद्धि नेदं यदिदमुपासते॥

इति मन्त्रस्य भाष्यम् सविस्तरम् लिखत।